

EDITORIAL

Γράφει η
**Θαλασιά
Αντωνοπούλου**

“**Ο** δονούμενος Μίκης, με τη μπαγκέτα στο χέρι, σαν μ’ ένα μαγικό ραβδί, αγγίζει κατευθείαν την καρδιά του λαού, την καρδιά των λαών, διευθύνοντας και πραγματώνοντας ένα θαύμα - ένα θαύμα που εδραιώνει την πίστη πως είναι κατορθωτή η αγάπη, η ευτυχία, η ειρήνη, η ελευθερία.” έγραφε ο Γιάννης Ρίτσος.[1]

Αυτό το «θαύμα», βρίσκεται σε μία διαρκή πραγμάτωση ακόμα κι αν ο μεγάλος δημιουργός του, δεν είναι πια ανάμεσά μας. Γιατί η τέχνη του Μίκη Θεοδωράκη αποτελεί ένα μεγάλο και συνεχή διάλογο: ανάμεσα στη μουσική και την ποίηση, στο λυρισμό και την επικότητα, στο λαϊκό και το έντεχνο, στην ιστορία και τη συγκυρία, στο άτομο και την κοινωνία, στο παρελθόν και το μέλλον, στον ελληνικό λαό και τους λαούς όλου του κόσμου. Το έργο του (λαϊκά ορατόρια, συμφωνική μουσική, μουσική δωματίου, όπερες, μουσική για το θέατρο και τον κινηματογράφο κ.α.) αποτελεί μια αδιάσπαστη ενότητα. Η σκέψη του, όπως αποτυπώνεται στα δεκάδες βιβλία του[2] είναι ότι η Τέχνη πρέπει να συνδέεται με την Πολιτική. Η έμπνευσή του δεν πηγάζει μέσα από μια εκ του ασφαλούς ενατένιση της ζωής του λαού που αγωνίζεται. Οι νότες και οι στίχοι του, γράφονται μέσα στις μάχες του Δεκέμβρη, στους βράχους της Ικαρίας και της Μακρονήσου, στη Ζάτουνα και τον Ωρωπό, στο σκοτάδι των κρατητηρίων με τα ουρλιαχτά από τα βασανιστήρια. Σαν χείμαρρος ξεχύνονται και σκεπάζουν το βάλτο της λήθης.

Όταν ο Μίκης Θεοδωράκης ήταν 17 χρονών, το 1942, τον συνέλαβαν οι

κατοχικές δυνάμεις. Αργότερα, έγραφε για εκείνη την εποχή:

*«Στην ιταλική φυλακή προσγειώθηκα. Με βασάνισαν επιστημονικά, σχίζοντάς μου το δέρμα και βάζοντας αλάτι... Ήταν το βάφτισμα του πυρός. **Χωρίς να το καταλάβω, παρασυρόμουνά μέσα στη δίνη του καιρού μου.** Ό,τι θεωρούσα μόνιμο και στέρεο οικοδόμημα γύρω μου και μέσα μου, από τον Θεό έως τον φαλαγγάρχη, περνώντας από τον χωροφύλακα και τον δεσπότη, έπεφταν συντρίμμια κάτω. Μαζί τους έννοιες, δοξασίες, πίστεις, επιφωνήματα, τα σάρωσε ο άνεμος της καθημερινής ζωής και των γεγονότων, που τώρα δεν μπορούσες πια να τα ξεχωρίσεις και να τα περιορίσεις στη μικρή σου επαρχία. Ό,τι συνέβαινε στη μικρή μας πόλη, την ξεχασμένη, συνέβαινε ακριβώς το ίδιο στις πόλεις της Νορβηγίας, της Πολωνίας, στην κοιλάδα του Ντον, στη νοτιοανατολική Ασία, στη βόρεια Αφρική. Μίκρυνε ο κόσμος. Μεγάλωσε αναγκαστικά ο νους και η ψυχή μας.»^[3]*

Πράγματι, ο ορμητικός και φλεγόμενος από πάθος, Μίκης Θεοδωράκης σφυριλατήθηκε μέσα στη δίνη του καιρού του και εκεί, μέσα στη φωτιά του αγώνα, γεννήθηκε αυτό που τα επόμενα χρόνια θα αποτελέσει σκοπό της ύπαρξής του: η σχέση Τέχνης και Πολιτικής. Ταυτόχρονα, στα νεανικά του χρόνια μπήκαν τα θεμέλια της τέχνης του, δημιουργώντας εξαιρετικά έργα, τα οποία ίσως δεν είναι τόσο γνωστά στο ευρύ κοινό.

Έτσι λοιπόν, στο πρώτο μέρος του Αφιερώματος του περιοδικού μας στη ζωή και το έργο του μεγάλου μας συνθέτη θα ανατρέξουμε στα παιδικά, εφηβικά και νεανικά χρόνια του Μίκη μέχρι και τη μελοποίηση του Επιταφίου του Γ. Ρίτσου, ανακαλύπτοντας μία πραγματικά συναρπαστική διαδρομή που μεγαλώνει τον νου και την ψυχή μας.

Στο Αφιέρωμα θα έχουμε, επίσης, την ευκαιρία να «δούμε» τον Μίκη μέσα από τα μάτια των συνεργατών του. Στο παρόν τεύχος που αποτελεί το πρώτο

μέρος του Αφιερώματος, μας μιλάει ένας από αυτούς, ο βιρτουόζος του μπουζουκιού, **Λάκης Καρνέζης**, τον οποίο ευχαριστούμε θερμά.

Καλή Ανάγνωση

[1] Από τον πρόλογο του Γ.Ρίτσου στο βιβλίο του συνθέτη «Μαχόμενη Κουλτούρα», εκδ.«Σύγχρονη Εποχή» (1982)

[2] “Ανατομία της Μουσικής”, “Μουσική για τις μάζες”, “Περί τέχνης”, “Μαχόμενη Κουλτούρα” κ.α

[3] Θεοδωράκης Μίκης, *Οι δρόμοι του Αρχάγγελου*, τομ. Α', Εκδ. Κέδρος, 1986

